

Zmeny v Jednotnej metodike na posudzovanie vybraných vplyvov

Na základe uznesenia vlády SR č. 234/2021

k návrhu aktualizácie Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov (ďalej „JM“)

Účinné od 1. júna 2021

Školiaci materiál

+ samostatná prezentácia

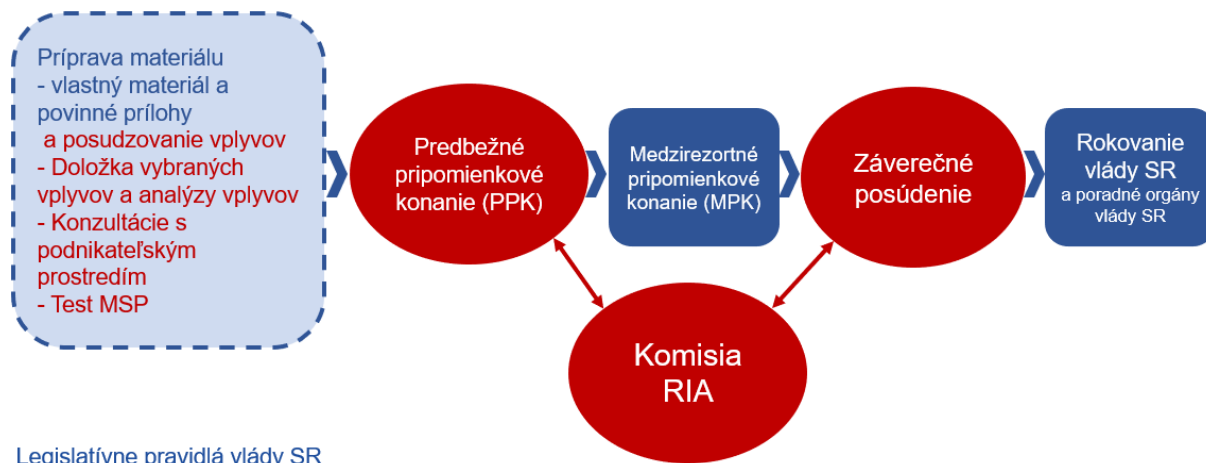
1. Posudzovanie vplyvov v legislatívnom procese
2. Pôsobnosť Jednotnej metodiky (bod 2. JM)
3. Test MSP (bod 7. JM)
4. Predbežné pripomienkové konanie (bod 8. JM)
5. Záverečné posúdenie (bod 9. JM)
6. Zmeny v doložke vybraných vplyvov (časť II. JM)
7. Iné

Poznámka: Zmeny týkajúce sa Mechanizmu znižovania byrokracie (tzv. One-in One out), Analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie, Kalkulačky nákladov regulácie a ostatných analýz (analýza vplyvov na informatizáciu a analýza vplyvov na manželstvo, rodičovstvo a rodinu) sú obsiahnuté v samostatných prezentáciách.

Link na celý materiál tu: <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25950/1>

1. Posudzovanie vplyvov v legislatívnom procese

Pre jednoduchšie pochopenie zmien v procese je uvedené grafické znázornenie procesu posudzovania vplyvov v rámci legislatívneho procesu podľa Legislatívnych pravidiel vlády SR (modrou farbou) a Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov (červenou). Zmeny prijaté uznesením č. 234/2021 nemali vplyv na základný proces posudzovania vplyvov.

Legislatívne pravidlá vlády SR
 Jednotná metodika na posudzovanie vybraných vplyvov

Zdroj: MH SR

Upozornenie: Nejedná sa o úplný popis legislatívneho procesu na Slovensku, iba o zjednodušenú verziu pre účely znázornenia procesu posudzovania vplyvov.

2. Pôsobnosť Jednotnej metodiky (bod 2. JM)

Novelizačné body č. 3 a 4.

Jednotná metodika sa po novom vzťahuje aj na **návrh na zmenu termínu plnenia úloh a návrh na zrušenie úloh z uznesení vlády Slovenskej republiky**. Patria však medzi materiály, na ktoré sa neuplatňuje postup podľa bodov 5, 8 a 9 Jednotnej metodiky.

- Znamená to, že k takýmto materiálom treba vypracovať doložku vybraných vplyvov a aj príslušné analýzy, avšak netreba ich zasielať na konzultácie s podnikateľmi (bod 5.), ani ich predkladať Komisii na predbežné pripomienkové konanie (bod 8.) a záverečné posúdenie (bod 9.). Toto platí aj v prípade, ak tieto materiály obsahujú vplyvy.
- Pozor! Nejedná sa o vyňatie z uplatňovania Mechanizmu znižovania byrokracie a nákladov (bod 6. Jednotnej metodiky).

Rovnaké pravidlá platia aj pre **návrh na zmenu gestorstva úloh a návrh na zmenu úloh**.

Upresnenie k uplatňovaniu výnimky (bod 2.6. JM)

- Výnimka z uplatňovania postupu podľa bodov 5., 8., 9. pre **materiály, ktoré majú byť predmetom skráteného pripomienkového konania** bola upravená už v pôvodnej verzii, v rámci aktualizácie došlo iba k upresneniu možnosti jej uplatňovania.

- Túto skutočnosť je po novom potrebné uviesť do predkladacej správy a doložky vybraných vplyvov v bode 10. Poznámky. Komisia zašle svoje stanovisko k žiadosti o udelenie výnimky do 2 dní.

Zmena pri uplatňovaní postupu podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (bod 2.7. JM)

- Jednotná metodika obsahuje ustanovenie, podľa ktorého sa analýza vplyvov na životné prostredie nevykonáva pri materiáloch, ktoré prešli posudzovaním vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. a doložka vplyvov vypracovaná podľa rovnakého zákona nahrádza proces konzultácií s podnikateľskými subjektmi. Túto informáciu je po novom nutné uviesť v predkladacej správe a v doložke v časti 10. Poznámky.

3. Test MSP (bod 7. Jednotnej metodiky)

Novelizačné body č. 5 a 11.

Test vplyvov na mikropodniky, malé a stredné podniky

- Skratka „Test MSP“ označuje test vplyvov mikropodnikov, malých a stredných podnikov, a v porovnaní s pôvodnou úpravou obsahuje explicitne aj mikropodniky. Jedná sa iba o zosúladienie s definíciou, ktorú využíva Európska komisia. Pre predkladateľov sa v praxi nič nemení.

Súčinnosť predkladateľa a poskytnutie všetkých dostupných informácií združeniu na podporu MSP (bod 7.1. JM)

- Cieľom tohto bodu je zdôrazniť, že zo strany predkladateľa je potrebná súčinnosť a predloženie všetkých podkladov dostupných v čase konzultácií s podnikateľským prostredím za účelom vypracovania Testu MSP. Predkladateľ nemusí podľa tohto bodu predložiť vlastný materiál s paragrafovým znením, keďže tento sa zvyčajne práve počas konzultácií ešte len tvorí.

Test MSP sa vypracováva počas konzultácií s podnikateľmi alebo podľa potreby (bod 7.3. JM)

- Jednotná metodika neobsahuje presnú lehotu na spracovanie testu MSP, no pri jeho spracovaní sa postupuje a aj naďalej sa bude postupovať v súlade so zásadami lepšej regulácie a dobrou praxou.

Za vypracovanie testu zostáva zodpovedné združenie na podporu MSP (Slovak Business Agency).

V prípade otázok k zmenám v teste MSP odporúčame kontaktovať priamo kolegov z Centra lepšej regulácie (Slovak Business Agency) na clr@sbagency.sk alebo na tel. č. 02/ 203 63 193

- Centrum lepšej regulácie odporúčame kontaktovať aj v prípade otázok o postupe či metodike pri spracovaní testu MSP. Viac informácií je možné nájsť aj na stránke <http://www.sbagency.sk/centrum-lepsej-regulacie>.

4. Predbežné pripomienkové konanie

Novelizačný bod č. 12.

PPK sa skracuje z 10 na 7 pracovných dní a ruší sa možnosť skráteného PPK (bod 8.4. JM)

- Možnosť skrátenia PPK bola zrušená na základe poznatkov z praxe, kedy tento inštitút bol užívaný nad rámec nutnosti (približne 45% materiálov každoročne) a bez dostatočného odôvodnenia.
- Lehota na trvanie procesu PPK na 7 dní bola stanovená ako kompromis a v praxi bude trvať kratšie, ako neskrátené PPK podľa pôvodnej úpravy. Stanovením tejto lehoty sa zaručí istota trvania legislatívneho procesu, a teda každý predkladateľ bude vedieť, s akou lehotou musí počítať a zároveň sa týmto odstránila byrokracia súvisiaca s odsúhlasovaním skrátenia. Na základe skúsenosti členov Komisie je nutné tiež konštatovať, že 3 dni pre Komisiu pri väčšine skrátených materiálov neboli dostatočné na kvalitné posúdenie vplyvov.
- Napriek týmto zmenám sa budú členovia Komisie a jej sekretariát naďalej snažiť vychádzať predkladateľom v ústrety a zasielať stanoviská v čo možno najkratšom čase.

PPK sa vykonáva pred MPK (bod 8.1. JM)

- PPK sa vykonáva pred MPK v prípade materiálov legislatívneho charakteru aj nelegislatívneho charakteru, pričom PPK má byť ukončené ešte pred predložením materiálu do MPK.
- V praxi sa stávalo, že materiály boli predkladané do MPK tesne pred ukončením PPK a teda materiál predložený do MPK nemal zhodnotenú kvalitu posudzovania vplyvov.
- Jedným z cieľov posudzovania vplyvov je poskytnúť dotknutým subjektom všetky informácie o navrhovaných zmenách vo forme analýz vplyvov, pričom za kontrolu kvality posudzovania zodpovedá Komisia. V predloženej úprave došlo iba k precizovaniu textu, ktorá vylúči prípadné prekryvanie procesov PPK a MPK.

Predkladateľ môže požiadať o usmernenie Komisie (bod 8.2. JM)

- Predkladateľ môže podľa tohto bodu požiadať o usmernenie členov Komisie v prípade, ak si nie je istý vplyvmi navrhovaného materiálu.

Na PPK sa predkladá aj tabuľka zhody (bod 8.3. JM)

- Ak ide o legislatívny materiál, ktorým sa preberá alebo vykonáva právne záväzný akt Európskej únie, súčasťou materiálu predkladaného na pripomienkové konanie je podľa čl. 17 Legislatívnych pravidiel vlády SR aj tabuľka zhody. Túto tabuľku bude po novom nutné posilať aj Komisii RIA na PPK na posúdenie prítomnosti regulačných požiadaviek nad rámec minimalistickej transpozície. Vzhľadom na to, že sa jedná už o existujúci dokument, nejde o byrokratickú záťaž predkladateľov.
- Tabuľka zhody je nevyhnutná na identifikovanie prípadného goldplatingu (viac v časti III. bod 4. JM).
- Využitie goldplatingu predkladateľom je prípustné iba vo výnimočných prípadoch riadne zdôvodnených a vysvetlených v analýze vplyvov na podnikateľské prostredie, prekonzultovaných s dotknutými podnikateľmi a posúdenými Komisiou.

Zmena definície súhlasného stanoviska s návrhom na dopracovanie (bod 8.7. JM)

- Súhlasné stanovisko Komisie s návrhom na dopracovanie znamená, že identifikované a analyzované vplyvy materiálu je potrebné dopracovať podľa predložených obyčajných pripomienok Komisie. Úprava reaguje na aktuálnu prax.

Predkladateľ môže požiadať o opätovné PPK (bod 8.9. JM)

- Pri PPK je doplnená možnosť predkladateľa požiadať o opätovné posúdenie (podobne ako pri záverečnom posúdení). Lehota na vypracovanie stanoviska Komisie je rovnaká ako pri štandardnom PPK. Úprava reaguje na aktuálnu prax, kedy samotní predkladatelia žiadali o opätovné PPK so snahou získať pozitívne stanovisko Komisie.

Predkladateľ uvedie stanovisko Komisie z PPK spolu s vyhodnotením do doložky v bode 13. (bod 8.10. JM)

- Predkladateľ po získaní stanoviska Komisie z PPK uvedie toto stanovisko do doložky v novom bode č. 13, kde je na to vytvorené špecifické pole ešte pred zaslaním materiálu do ďalšieho procesu. Odporúča sa skopírovať stanovisko Komisie aj s formátovaním, tak aby bola zachovaná štruktúra a prehľadnosť stanoviska.

5. Záverečné posúdenie

Novelizačný bod č. 13

Ruší sa možnosť skrátenia záverečného posúdenia (bod 9.5. JM)

- Možnosť skrátenia záverečného posúdenia bola zrušená (rovnako ako pri PPK) na základe poznatkov z praxe, kedy tento inštitút bol užívaný nad rámec nutnosti a bez dostatočného odôvodnenia. Na základe skúsenosti členov Komisie je nutné tiež konštatovať, že 3 dni pre Komisiu pri väčšine skrátených materiálov neboli dostatočné na kvalitné posúdenie vplyvov.
- Napriek týmto zmenám sa budú členovia Komisie a jej sekretariát naďalej snažiť vychádzať predkladateľom v ústrety a zasielať stanoviská v čo možno najkratšom čase.
- Nevyjadrenie Komisie sa po novom (rovnako ako pri PPK) považuje za jej súhlas s doložkou vrátane analýz vplyvov.

V akých prípadoch musí predkladateľ zaslať materiál na záverečné posúdenie? (bod 9.1. Jednotnej metodiky)

- a) Ak došlo po MPK k zmene v identifikácii vplyvov v bode 9. doložky alebo k významnej zmene aspoň jedného z vybraných vplyvov alebo
- b) bolo v PPK vyjadrené nesúhlasné stanovisko Komisie a aspoň jedna pripomienka Komisie nebola v znení materiálu predloženom na pripomienkové konanie akceptovaná.
- Inštitút záverečného posúdenia je zavedenou súčasťou procesu aj v pôvodnej úprave Jednotnej metodiky (napr. v roku 2019 Komisia vydala 45 stanovísk v rámci záverečného posúdenia), touto úpravou dochádza iba k precizovaniu textu.
- Vzhľadom k tomu, že medzi PPK a rokovaním vlády SR návrh podlieha pripomienkovaniu v rámci MPK je vzhľadom na hlavný účel Jednotnej metodiky, ktorým je zabezpečiť, aby vláda SR mohla prijať informované rozhodnutie k predkladanému materiálu, viac ako žiaduce, aby Komisia mohla v prípade významných zmien vo vplyvoch opätovne skontrolovať zapracovanie týchto zmien do analýz. Cieľom ustanovení v bode 9 je pôsobiť na predkladateľov motivačne, aby sa snažili získať súhlasné stanovisko Komisie už v PPK/opätovnom PPK.

Záverečné posúdenie sa vykonáva pred predložením materiálu do poradných orgánov vlády (bod 9.2. Jednotnej metodiky)

- Záverečné posúdenie je potrebné ukončiť ešte pred zaslaním materiálu do poradných orgánov vlády, akými sú napríklad Hospodárska a sociálna rada SR alebo Legislatívna rada vlády SR.

Predkladateľ uvedie stanovisko Komisie zo záverečného posúdenia spolu s vyhodnotením do doložky v bode 14. (bod 9.8. Jednotnej metodiky)

- Predkladateľ po získaní stanoviska Komisie uvedie toto stanovisko do doložky v novom bode č. 14, kde je na to vytvorené špecifické pole ešte pred zaslaním materiálu do ďalšieho procesu.

Nesúhlas MF SR s doložkou v prípade rozpočtovo nekrytého vplyvu, ktorý nie je doplnený reálnym návrhom na riešenie úbytku príjmov alebo zvýšených výdavkov aj v rámci záverečného posúdenia (bod 9.9. Jednotnej metodiky)

- Na základe žiadosti MF SR bol do záverečného posúdenia doplnený bod, ktorý (rovnako ako pri PPK) umožňuje zástupcovi MF SR v Komisii nesúhlasiť s doložkou v prípade rozpočtovo nekrytého vplyvu, ktorý nie je doplnený reálnym návrhom na riešenie úbytku príjmov alebo zvýšených výdavkov podľa § 33 ods. 1 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov a znamenal by negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy.
- Vzhľadom na to, že Komisia sa môže štandardne vyjadrovať iba k správnosti údajov doložky a analýz a procesu posudzovania vplyvov a nie k vecnej stránke materiálu, jedná sa o špecifickú možnosť zástupcu MF SR v Komisii.

6. Zmeny v doložke vybraných vplyvov (časť II. Jednotnej metodiky)

Novelizačné body č. 14 – 22.

Bod 1. d) nová požiadavka na uvedenie predpokladaného termínu na začatie a ukončenie záverečného posúdenia.

- Tento termín je potrebné uviesť až v prípade, keď bude zrejmé, že materiál bude predmetom záverečného posúdenia.

Bod 8. Preskúmanie účelnosti je už povinnou súčasťou doložky

- Bod Preskúmanie účelnosti už nie je viac dobrovoľným bodom ako doteraz, ale stáva sa povinnou súčasťou doložky. Ďalšia úprava nástroja "preskúmanie účelnosti" nastane po schválení systematického ex post hodnotenia regulácií, k čomu realizuje MH SR ako garant lepšej regulácie v roku 2020 - 2021 pilotný projekt.
- Výnimka z povinného preskúmania účelnosti je pre vykonávací právny predpis, ktorého predmetom je len vyhlásenie sumy, ktorej výpočet je upravený príslušným zákonom.
- Pre jednoznačnosť ustanovenia bolo doplnené, že povinnosť preskúmania účelnosti sa vzťahuje na legislatívne aj nelegislatívne materiály.

Bod 9. Doplnenie tabuľky v súvislosti s mechanizmom znižovania byrokracie a nákladov a vplyvov na manželstvo, rodičovstvo a rodinu

Bod 10. Doplnené príklady poznámok, ktoré je tu potrebné uviesť

Bod 11. Doplnená požiadavka na kontakt na spracovateľa v rozsahu meno, priezvisko a funkciu spracovateľa, e-mailový a telefonický kontakt

Bod 12. Doplnená požiadavka o informácie v prípade nedostupnosti potrebných dát, ktoré predkladateľ potrebuje na spracovanie analýz.

- V prípade nedostupnosti dát by sem mal predkladateľ uviesť túto skutočnosť a rovnako dôvod nedostupnosti dát.

Bod 13. Stanovisko Komisie z PPK – nový bod doložky, ktorý vyplní predkladateľ

Bod 14. Stanovisko Komisie zo záverečného posúdenia – nový bod doložky, ktorý vyplní predkladateľ

7. Iné

Doplnenie postupu v prípade návrhov aktov EÚ, ak doložku vybraných vplyvov predkladateľ nahradí Riadnym predbežným stanoviskom (bod 4.7. JM)

Novelizačný bod č. 8.

- Informáciu o stanovisku Komisie z PPK doplní predkladateľ do predkladacej správy. Jedná sa o doplnenie postupu, ktoré vyplynulo z praxe.

Goldplating – zmena definícií

Novelizačný bod č. 25.

- Definície boli upravené v nadväznosti na vypracovanie a schválenie dokumentu Audit legislatívy z pohľadu goldplatingu (UV SR č. 50/2019) a pripomienky predkladateľov.
- Využitie goldplatingu predkladateľom je podľa novej úpravy prípustné iba vo výnimočných prípadoch riadne zdôvodnených a vysvetlených v analýze vplyvov na podnikateľské prostredie, prekonzultovaných s dotknutými podnikateľmi a posúdenými Komisiou. Takéto prípady goldplatingu sa odporúča vysvetliť a zdôvodniť v časti 3.1.2 analýzy vplyvov na podnikateľské prostredie - Dopĺňujúce informácie k spôsobu výpočtu vplyvov jednotlivých regulácií na zmenu nákladov.

Konzultácie s podnikateľskými subjektmi (bod 5. JM) – žiadne zmeny

- Jednotná metodika neprináša žiadne zmeny v tejto oblasti. V roku 2021 sa bude pripravovať metodika pre konzultácie s podnikateľmi za súčinnosti všetkých predkladateľov. Pripomienky, ktoré boli k tomuto bodu zaslané budú zohľadnené.

Úpravy v Analýze sociálnych vplyvov

- Analýza sociálnych vplyvov zaznamenala menšie obsahové zmeny v časti 4.1 a v časti 4.3, no najmä prešla revíziou štruktúry v časti 4.1 a po novom sú tiež jednotlivé časti analýzy rozčlenené pre ľahšiu orientáciu.
- Treba najmä dbať na použitie nového formulára.

Formálne a technické úpravy

- Materiál ďalej obsahuje viaceré formálne a technické úpravy v nadväznosti na prax alebo zmeny prezentované vyššie alebo v nadväznosti na prijaté pripomienky.

Účinnosť týchto zmien Jednotnej metodiky je od 1. júna 2021

- Materiály predložené do procesu PPK alebo pripomienkového konania do 31. mája 2021 sa dokončia podľa jednotnej metodiky účinnej do 31. mája 2021.
- Materiály predložené po tomto termíne musia spĺňať všetky náležitosti nových pravidiel a vzhľadom na dlhé obdobie prípravy týchto pravidiel Komisia nebude akceptovať materiály, ktoré nebudú úplne v súlade s týmito náležitosťami. Odborní pracovníci sekretariátu Komisie, jej členovia a rovnako zamestnanci MH SR zodpovední za posudzovanie vplyvov sú pripravení odpovedať na prípadné otázky na dolozka@mhsr.sk (Sekretariát Komisie).